

زمین، شهادت، عزت مؤمنان و جایگاه بلند اسلامی تاکید دارد بر آیات قضا و قبر، اند سپردن کارها به حمله، امید توفیق، حد دعا و طلب برکات اولویت مطلق دارد.

بنابراین نسل مانیزهای خود را در فرمی خواند و آنچه را بدان نیاز ندارد نمی خواهد.

به این معنا که آن را تفسیر نمی کند زیرا، نخواهد فهمید از این رسمی گوییم مرگ ا قرآن فقط طبق نیازها یعنی وضعیت اجتهد و مسکل و بحران های زندگی صورت می در نشجه، اگر بخواهیم امت اسلامی را به تغییب کنیم، آیات علم را تفسیر می کنیم آیات فیض الہام کشید و راه اگر می خواهد واقعیت ها دعوت کنیم، اولویت را به تنزیل من دهیم نه آیات تأویل، اولویت آیات مربوط به عالم شهادت من دهیم نه غایب اگر مردم را به خسروزی قرام خواهند اولویت را به آیات عقل من دهیم، اگر به دعوت من کنیم پیش از آیات ایمان، تقدیر، تأمل و آیات مربوط به عمل شهادت من دهیم نه برجسته من کنم، اگر مسئله اصلی ما پیشتر توسعه است و این مهم از طریق تغییر پیمار است خراج آبیهای زمزمه ای، ذخیره آب، ایجاد سو مخزن و تلاش برای کشف روته زمین صورت می گیرد آیات مربوط به زمین اب، کشلورزی، سرسپریزی، میوه هد، و بهره های حاصل از درختان در وجود آن، و قومی ما ز اولویت مطلق برخوردار است مصیبت مانع و کلش روت حیوانی.

گوشت، شیر و قخم (بزندگان لعلی) است که درباره حیوانات اهلی، مالی ها گوشت بزندگان است در وجدان ما برجسته می باشد اما راه افزایش روت حیوانی تشویق و تهدی می کند اگر مشکل مایه را میگیریم می اس آیات مربوط به سکوت و خله دلم در جه طنین افلاز من شود این گونه نیازهای در قرآن می باییم و آیات را تفسیر می و این گونه قرآن ولاد حیات روزمره ای را می شود و مردم آن را در کوجه و بازار می خواهند

تفسیر موضوعی قرآن، با روش تفاصیلی معاشر انسان ساز کار تراست و بهتر است مقتصیات و شرایط این روش را فراهم کن مقابل تفسیر موضوعی، تفسیر طولی قرار یعنی تفسیر جزء به جزء و آن به آیه قران از فائمه تا پایان، در تفسیر طولی آنچه می ونمی خانیم و آنچه بدان نیاز داریم و نیاز تفسیر می کنیم، این روش تفسیری نه باشد زمانی سازگار است و نه شرایط مکانی، تکیه اصلی ما در روش موضوعی بر همان المفهوس لفاظ القرآن الکریم است د روش، همه آیاتی که درباره یک موضوع ک عمر است و برای مایه را میگیریم ساز شده، نه من شود آیات از طریق تحلیل مضامون به از زیر تفسیر می شود

۱- ساختار ظاهری و شکل لغوی ایه از ذکر موضوع در آن، آنچه در این مرحله، پوچخانه می شود عبارت از این است که مود در آیه اسم است با فعل، معرفت است با متصو معروف اذکر است با موقت مفرد است با جاد مضک است یا غیر مضک انشاه آن به ضد یا اسلامی به چه صورت است: ضمایر متعد مقطفه یا غایب است و لفظ موضع چند با آیه ذکر شده است بدین ترتیب موضوع این نظر شکل و ظاهر شناسی می شود فعل غ اسم است فعل تجارت سود رزق طبقات و درجات و نیز غیر از نسب و حجر است، رفع نشانه فاعل و تابع از ذکر شده است و نسب از معمولیت حک مابا مسئله بی زندگی دنیوی اگر مشکل امروز ما سلطه زور گویی و سرگشی است، تفسیر آیاتی که درباره امر به معروف و نهی از منکر، مطالبه حق خوش و تمسک به آن، رد تناق و قیام در

تفسیر جامعه شناختی قرآن

حسن حنفی

این تفسیر، نوعی تفسیر جزئی قرآن کریم است که راجع به اطاعت از خداوند و عبودیت است اگر مشکل مافقر، گرسنگی، بدجنبتی، محرومیت سوء تندیه بر هنگی، بیکاری و آزار و شکنجه انسان هاست، آیات مربوط به مالکیت عمومی، توانگری، فرق، منع گردش دارایی ها میان آزادی خاک مسلمانان و مقابله با مستعمر است، تفسیر آیات مربوط به جهاد مبارزه، جنگ و امدادگی در برپای دشمنان اولویت دارند نه آیات حاضر آزادی خاک مسلمانان و مقابله با مستعمر است، تفسیر آیات مربوط به جهاد مبارزه، جنگ و امدادگی در برپای دشمنان اولویت دارند نه آیات مربوط به حسن همزیستی و به مرداری از زبانی های زندگی دنیوی اگر مشکل امروز ما مورد توجه قرار گرفته است آنچه نیاز جامعه اسلامی در عمر گنونی است توجه به وضعیت انتہا علوم سیاسی و اقتصادی است از این روز، اسراره روش جامعه شناختی تفسیر قرآن مورد توجه قرار گرفته است آنچه نیاز جامعه اسلامی در عمر گنونی است توجه به وضعیت انتہا علوم سیاسی و اقتصادی است از این روز، اسراره روش جامعه شناختی تفسیر قرآن مورد توجه قرار گرفته است آنچه نیاز جامعه اسلامی در عمر گنونی است توجه به وضعیت انتہا علوم سیاسی و اقتصادی است از این روز، اسراره روش جامعه شناختی تفسیر قرآن است، تفسیر آیات مربوط به جهاد مبارزه، جنگ و امدادگی در برپای دشمنان اولویت دارند نه آیات که درباره امر به معروف و نهی از منکر، مطالبه حق خوش و تمسک به آن، رد تناق و قیام در است بنا برای این ویژگی های این روش تفسیری

مکن از برابری و عدالت اجتماعی
- پیش توهینی مردم در برادر منفی گرایی،
سستی و بی توجهی مردم باید سرنوشت خود
را در اختیار گیرند. حکام خوبی را رشد و
واهمنی کنند و به بازنگری در اوضاع جوامع
خود و نظارات بر آن جوامع اقدام کنند.

۳- تکه بر تحلیل علمی و پذیرش راه حل های
واعظ گردانی های که مبنی بر تحول و تغییر تدبیری
است؛ تحلیل اسلوب و علل بر اساس روش اصولی،
و جستجوی علت فعال یامنور با اسازگاری
مناسب ابهری از روش های طبقه بندی و نفسم
که از علمی ترین روش هاست و همان گونه که
قدمای اصولان گفته اند، مبنی بر تجزیه و امار
است.

۴- اجازه بروز آرای مختلف و روکیده‌ای متعدد. دیدگاه اسلام معمولاً گستردۀ ترین، فراگیرترین، پایدارترین، عمیق‌ترین، مؤثرترین و از نظر زمان مورد نیاز برای کشف سهول الوصول ترین دیدگاه‌است. قدمانیز به کثیر گرایی در باب اندیشه و داشت اعتقاد داشتنند انجیه خواسته اسلام است و اسلام بر آن تاکید و پافشاری می‌کند یکارچگی است.

۵- عملی ساختن اینچه از تفسیر حاصل می شود. تفاوتی میان پژوهشگر و مبارز و داشتمند و زمنه وجود ندارد. تئوری برای عمل کردن و دیدگاه برای اجراشدن مطرح می شود بغضن قهقهه بوده اند که مردم علم و عمل و فقهیه و رهبریت بوده اند.

انجع در نهایت نوع تفسیر امشخص می‌کند و ضعیت اجتماعی مفسر است. تفاوت‌هایی که میان تفاسیر وجود دارد، در نهایت به اوضاع اجتماعی مفسران باز می‌گردد. در مفسری متعلق به یک طبقه اجتماعی است و هر تفسیری برداز و استنکافی اش به طبقه اجتماعی مفسر خود برمی‌دارد. آنچه در نهایت موضوع کلی مفسران را

مشخص می کند از قرار ذیل است:

- 1- موضع مفسران در مقابل وضیت موجود آیامفسر وضیت موجود را توجیه می کند با علیه آن قیام می کند؟ در بیان زندگی و ارتقا نی است پارسالی را بر دوش می کشد و مسئولیت رهبری امت را بر عهده دارد؟ مفسر بر وضیت موجود تکیه می کند و در بیان آسودگی و بایان مسأله ای این است: مشکل کلیات شماره: ۱۰

مسالماتان میر مصلحت است با بریز منافع
مسلمانان با وضیعت موجود مقابله و از منافع آنها
دفع می کند و در راه خدا از سرزنش ملامتگران
نمی هرلسد؟
۲- آیا مفسر بخشی از نظام سیاسی حاکم

اس و چون در ان تعابیت می کند، ازان بهره مند
می شود یا خارج از نظام مذکور است و آن ارتباط
ندارد؟ یا کارمند نظام است یا شهروند عادی؟ او از
دولت منتفع می شود یا دولت از او؟ نظام سیاسی
حاکم خواست خود را بر او تحمیل می کند یا او
آزادی خوسته، ابر نظام مذکور تحمیل می کند؟

۳- آیا مفسر از طبقه بالای جامعه است یا از طبقه بایین؟ از نظر طبقه، گروه یاقوم خویش دفاع می‌کند باز منافع مسلمانان سخن می‌گوید و نیازهای توسعه مردم را برآورده می‌سازد؟
البته این مناقشه ندارد بلکه او از نظر جایگاه و شان و استبه به یک طبقه از نظر آگاهی طبقاتی و استبه به طبقه‌ای دیگر باشد. آنچه مهم است

۴- آگاهی طبقاتی است: همان‌جا یاکه طبقاتی.
مال است: باه دنبال راهی کامل از دنیا و
حفظ متعاقب است، یاکی مطلق و عمل برای
خداست؟ داشتمدانا وارثان پیامبران اند؛ آیا
مفسر در بی ریاست دنیوی است با جاودانگی
در تاریخ؟^{۱۰}

ترجمه: خسرو فریدرس
منبع:

می شود خوشحال می شود و آنده ها گین و بیدخت
می شود و خوب شسته باشند این تفسیر بک حرفة
کالا یا تجربه نیست بلکه بعزم عرفت حریث
در سلوک جستجوی معنا و تفسیر و دگرگوئی
در اوضاع است. لذا تفاسیر صوفیه - به رغم
نقص هایی که داشتند - تفاسیر درستی بودند
که بر اساس تجارب زندگی صورت می گرفتند
متومن دینی انسان عبارت است از تجارب زندگی،

شهادت پامیران، ترس برهیز گاران، سرگشی
پادشاهان و امرا، تزانغ نیروهای اجتماعی مختلف
و ضعیت حاکم و رقابت و کشمکش نیروهای
ترنی خواه و پیشوایان نیروهای وابس گرا، جشنان
بعقوف از غم سفیدی شود، یوسف در چاه
من اند و پس از چندی بازن عزیز مصر مواجه

زندهانی می شود. موسی می گزیند. یونس در شکم
مالخی گرفتار می شود. عیسی ناز مام راگ در
ادنو به مسیر می برد. نوع قوش راهه خدا برستی
دعوت می کند. ابراهیم در آتش لفکنده می شود.
محمد ساجد خود افرادی کند تا قوش ایمان
آورند و مؤمنان انسیب می بینند و اندوه همیں و
بینانگ می شوند. صوفیه این ویزگی تفسیر را
در بیان اوضاع و احوال متعارض روحی به بهترین

نحو عایت کرداند اقض و سلط، خوف و رجا،
هوشیاری و مستی، وحشت و اتس، غیبت و
حضور و اما نفسیر حرفهای و شغل گونه - که
بالای مثاب و برای اظهار فضل صوت می گردید
- تفسیری است که از قلب مفسر سرچشمه
نمی گیرد ممکن است خون جگر نیست و ذرا های
ندگ مدام اتفاق نم نم دهد

زنگنه کلان خانه

است که خلستگان اش و ضعیت مسلمانان، زندگی مشکلات، ضعیتها، آندها و شکستهای آنان است. نقطه آغاز این تفسیر خلاصیت بلکه مشکلی است که مسلمانان با آن مواجه هستند. و حی بی سبب و بی فایده به ماداده نشده بلکه برای حل مسئله‌ای که عقول در حل آن متاخر و ناتوان اند، آمده است. این جزی لبک است که در اسیاب التزویل مشهود است

بنی اولویات واقعیت بر فکر و اندیشه، و حرکت بر سکون و شبان. بنابر این راه حل ماید به گونه‌ای باشد که وضیحت حاکم و واقعیت را تفسیر دهد، نه اینکه عاملی برای تشبیه و توجیه آن باشد. تفسیر واقع گرایانه اسلام کلی و حاویدانی که مکان و زمان ندارد، در ورای اوضاع و شرایط جامعه سیر

می کند و مشکلات مردم را حل نمی کند و سخن
نمی گوید تفسیر و اقعاب گرانه از خداوند دفاع
نمی کند زیرا خدای نیاز از جهانیان است؛ این
تفسیر از مسلمان که مدافعی حز خود ندارند،
دفاع می کند. چه انسان است سخن گفتن از
آنچه باید بششد و چه دشوار است تفسیر و ضعیت
موجود. تفسیر کلی نگر ممکن است بر آنچه در
عالی و اقع رخ می دهد. سرپوش بگزارد و مفر،

سلامتی، کسب معاش و حفظ منفعت و جان را بر ناشن براي اصلاح اوضاع مسلمانان ترجیح دهد. چنین تفسیری مادام که تو شعاع سخنان کلی و غیرطباطرد به واقع است، نشانگ ناتوانی ان از روایارویی با مشکلات مردم است و آنها را در دینیانی آرمانی و ایدئال فرار می دهد که بدان دل خوش دارند و جریان وضعیت دردناک و اسفبار

و فرعی، ایجادی و سلیمانی، الهی و انسانی، معنوی
و ملادی و فردی و اجتماعی از هم تشخیص داده
من شسود و نظر وحی درباره موضوعات اصلی
شناختنی می شود.

۳- اولویت دادن به موضوعاتی که نیازهای عصر را برآورده می‌کند، مانند: زمین، دارایی، فقر، غنی، پیشرفت، عقب ماندگی، امت، عمل انسان، جهاد و اسرائیل.

۴- سامان دهی همه موضوعات در یک چهارچوب عقلی محکم به گونه ای که دیدگاه اسلامی فراگیری در دنیا شلک گردید و تئوری اسلامی واحدی درباره انسان، جامعه، طبیعت و تاریخ ارائه شود. این تئوری باید به گونه ای باشد که بیان مسلمانان به اصولی مستقل در شناخت جهان، تعریف هستی، روش زندگی و نظام اجتماعی و سیاسی را برآورد کند.

تفسیر مامنند قرآن، تفسیری از قرآن راهی
یک نسل ارائه می‌کند، نه همه نسل‌ها. جین
تفسیری متعلق به عصر خاصی است. نه همه
عصرها بنابراین قرآن ایدی - که فراتر از عصرها
و نسل هاست - در علم الهی است و در دل‌های
مردم، حرکت تاریخ، کتب مفسران، سخنان

خطباً و آرای علماء جو دنار. تفسیر زمانه‌مند مربوط به عصری است که مفسر در آن زندگی می‌کند و به دوره‌های پیشین مربوط نیست و مربوط به نسل‌های بعدی هم نیست به عنوان مثال تفسیر متعلق به اوآخر قرن ۱۴ و اوایل قرن ۱۵ برای دفاع از انسان در عصر کونی است ونه دفاع از خداوند در همه عصرها. البته در اینجا مراد از دفاع صراحتاً دفاع عملی نیست و شامل بعد نظری نیز نمی‌شود. با توجه به اینکه مشکلات زندگی متفاوت است، بنابراین تفاسیر قدیمی را باید دوران خود و تفاسیر ما، زاده عصر ماست و متعلق به نسل‌های آنی نیست هر ادعای دیگری غیر از این تاریخ و نتیجه غور، تقابل به سلطه بر مردم و مصادره معارف و درک و اجتهاد آنها، نفاذ، ترویج، تعبص و جهل است.

تفسیر زمانهدی هدفی عملی دارد، نه نظری؛ این تفسیر به دنبال تغییر اوضاع مسلمانان است. نه کشف حقایق نظری لذا ناشانه درستی تفسیر، تغییر و اثرگذاری آن است. «فاما الرید فذهب حفأة، وأماما بعث الناس فيمكث في الارض»؛ پس کفی که از نزول باران و خربان آن حاصل می شود. نابودی من شود و آنجه برای مردم مفید است در زمان باقی «من ماند» (عدد ۱۷). پس تفسیر به وضعیت مسلمانان در تاریخ مربوط می شود و اسلام را به منای حقیقتی اندی و خارج از تاریخ جستجو نمی کند؛ زیرا آن حقیقت جز در درون دل‌های مسلمانان وجود ندارد. وحی، خود در قالب زمان شکل گرفته، با گذشت زمان تحول باقیه و از پهودیت به مسیحیت و اسلام رسیده است. کتابهای مقدس مائند صحف ابراهیم، مامیر داؤود، تورات موسی، آنجیل عیسی و قرآنی که بر محمد (ص) نازل شدند نیز در گذر زمان محصور شدند. فران در طول ۴۲ سال نازل شد. ابتدا آیات اعتقادی و سپس آیات شریعت نازل شد. برخی آیات در مکه و بعضی در مدینه نازل شدند. حتی شریعت نیز حسب تواتیب افراد ناسخ و منسوخ دارد. زمان در عادات نیز اینها نقش می کند؛ نماز در زمان های خاصی خوانده می شود؛ همین نماز بر حسب زمان، واجب و قضاوی شود. زمان عامل تعیین کننده‌های در فوری بودن نماز هاست. روزه به زمان های خاصی اختصاص دارد. حجج در ماههای خاصی انجام می شود. شهادت متعلق به همه زمان هاست. تکلیف نیز در چهار چوب زندگی دنبی قرار دارد. آنجه ما به آن نیازمندیم، تفسیر زمان‌مند قرآن برای نسل کنونی است. چنین تفسیری برای ما مفید خواهد بود و مشکلات و مصیبت‌هایمان را حل می کند.

«تفسیر جامعه‌شناختی تفسیری واقع گرایانه

تفسیر
جمع‌مشناختی
تفسیری
واقع‌گرایانه‌است
که خاستگاه‌اش
وضعیت
مسلمانان آنده‌وهمها
وشکست‌های
آنان است

بهم عنوان نقاط آغازین تفسیر، این
لمره نهوزیر امکان زیر است:
۱- همان گونه که قیلام
اشارة کردیم، نقطه آغاز تفسیر
جامعه شناختی، وضعیت و
واقعیتی است که مسلمانان با آن
مواجهند. در اقع این نوع تفسیر
به متنظر دفع از مناقع امت، حل
بعزان ها و روبارویی با مسائل اصلی
جامعه اسلامی صورت می گیرد.
بنابراین ابتدا باید مشکلات و
وضعیت امت شناسایی شود، این
موجه به مکاره علم و مهندسیان
کیانی است.

مهم جزءیه همچنان مکالمه محسنهان،
اقتصاددانان و دانشمندان علم
سیاست - بعضی با ستاده از
دانش هایی که مشکلات اجتماعی
راشناسلایی می کنند - میر
نمی شود. بعضی از مشکلات جامعه
اسلامی بمعنوان نمونه، عبارتند از:
ا) ایجاد سینماهای اسلامی

از ارادی سرمهین های استادی از
نیسم و استعمار، آزادی و دموکراسی
در بر ر نلطه و سر کشی، رشد و توسعه در مقابل
عجماندگی و فقر و بسیج توده های مردم در بر ایران

منفی گرایی و مستنی

۲- اونوستندی مشکلات با آنکه این کار مانع حرکت در همه جهات شود بعنوان مثال مشکلات رامی توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد:

- ارزاسازی سوزمین‌های اسلامی و ملزمات این کار از قبیل ایجاد جمهماتی ملی برای تلاش

همکاری به ممنظور نبیل به هدف مذکور و به تأخیر
انداختن نزاعهای اجتماعی برای زمانی دیگر.
ازادی و دموکراسی تا آزادی اندیشه و بیان
برای همه فرهام و کترگ گرایان در بعد اندیشه
تامین شود. در این میان، معیار درستی دیدگامها
و راجح‌ها کار کرد، شمول، عمق و انسجام آنها
خواهد بود.

- توسعه و پیشرفت در برایر همه مظاہر عقبه‌مندگی ملندن‌فر، بی‌سوادی و ملزمات این مهم از جمله تجدیدنظر در نحوه توزیع نروت‌های کشورهای اسلامی و برقراری بیشترین مقدار